

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 224 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Готліб І. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Підгорний А.З. – к.е.н., професор, завідувач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,
Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кот А. Г. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мівшук Ю. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Рубель Г. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки ліквідності комерційних банків України за період 2008 – 2018 рр.....	6
Бойко В.С., Вітковська К.В. Статистичний аналіз рівня безробіття в Україні.....	13
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки грошової маси та грошового обігу в Україні.....	22
Березорудський А.М., Вітковська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на рівень бідності населення.....	29
Абалмасова М.П., Готліб І.Г. Статистичний аналіз заробітної плати в Україні за 2010 – 2018 рр.....	36
Кот А.Г., Тарасова К.І. Статистичне дослідження доходів та витрат населення в системі оцінювання рівня життя.....	45
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів та витрат населення деяких країн світу.....	55
Богомаз О.О., Самоусєнкова О.В. Аналіз діяльності інноваційних підприємств в промисловості України за 2012 – 2017рр.....	62
Гаращенко О.В., Підгорний А.З. Динаміка та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.....	72
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Статистичне дослідження структури та динаміки валового внутрішнього продукту.....	79
Зарічна Т.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні.....	86
Воскобойнік І.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Одеській області.....	92
Абалмасова М.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств Одеської області.....	99
Богомаз О.О., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження рівня цін в Україні.....	105
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження стану та розвитку страхового ринку в Україні.....	112
Мотишена В.В., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів	120

Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження продовольчого ринку України...	128
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження земельних ресурсів та їх використання в Україні	134
Абалмасова М.П., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку інновацій в Україні.....	141
Агапченко К.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки грошового ринку в Україні за 2008 – 2018 рр.....	147
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз рівня доходів населення України.....	155
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.....	163
Любович А.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Францією: статистичний аспект	171
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Партнерство України з Німеччиною. Статистичний аспект.....	180
Унтілов В.В., Милашко О.Г. Партнерство України з Великою Британією. Статистичний аспект	185
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз використання інтернету в Україні	193
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Порівняльний аналіз освіти в Україні та деяких країнах світу	198
Манєва К.П., Ольвінська Ю.О. Вплив інтернету на людський розвиток.....	207
Стародубцева Т.В., Ольвінська Ю.О. Вплив корупції на людський розвиток	212
Воскобойнік І.І., Вітківська К.В. Використання вибірових обстежень у соціальній статистиці	217

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Абалмасова М. П.¹, Самотоєнкова О.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Абалмасова М. П., Самотоєнкова О. В. Статистичний аналіз ринку інновацій в Україні. У статті обґрунтована необхідність дослідження сучасного стану ринку інновацій в Україні. Перераховано основні принципи щодо подолання перешкод на шляху створення інновацій. Проаналізовано витрати на інноваційну діяльність, кількість працівників, задіяних у виконанні науково-дослідницьких розробок у 2017 році. Розглянуто розподіл загального обсягу витрат на виконання наукових досліджень і розробок за джерелами фінансування. Виявлено причини бар'єрів на шляху швидкого й ефективного впровадження у виробництво інноваційних процесів.

Ключові слова: інновації, інноваційна активність, ринок інновацій, винаходи, стартап, наукові дослідження.

Abalmasova M. P., Samotoenkova E.V. Statistical analysis of the innovation market in Ukraine. The article substantiates the need to study the current state of innovation in Ukraine. The basic principles of overcoming obstacles to the creation of innovations are listed. The costs of innovation activity, the number of employees involved in carrying out research in 2017 are analyzed. The distribution of total expenditures for research and development according to sources of financing is considered. The reasons of barriers on the way of rapid and effective introduction into the production of innovative processes are revealed.

Keywords: innovations, innovation activity, market of innovations, inventions, start-up, scientific researches.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Абалмасова, М. П. Статистичний аналіз ринку інновацій в Україні [Текст] / М. П. Абалмасова, О. В. Самотоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 141 – 146.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогоднішній день інновації в сучасному світі відіграють важливу роль. Країна, яка займає лідируючі позиції по впровадженню та управлінню інноваціями, займає лідируючі позиції в економіці. Ефективна інноваційна діяльність дає безліч переваг для побудови ефективної економіки. Україні останнім

часом, незважаючи на певні успіхи у стабілізації макроекономічних показників, не вдається домогтися відчутних результатів в експорті інноваційної продукції та створенні сприятливих умов для інноваційної діяльності вітчизняних виробників.

Аналіз дослідження і публікацій останніх років. Проблемам інноваційної діяльності присвячені дослідження низки відомих вітчизняних та іноземних учених-економістів: О. Александрової, Ю. Бажала, П. Беленького, В. Беренса, Г. Бірмана, В. Власової, О. Водачкової, В. Геєця, А. Гойка, Н. Гончарової, М. Долішнього, М. Джонк, Р. Іванух, С. Ільєнкової, Н. Краснокутської, Я. Крупки, О. Кузьміна, Б. Литвина, О. Лапко, Л. Гітмана, А. Кутейникова, Д. Львова, Б. Патона, А. Пересади, А. Перлакі, А. Пригожина, А. Савченка, А. Савчука, В. Терехова, П. Хавранека, М. Чумаченка, А. Чухна, С. Шмідта. Ці дослідники вивчали проблеми розвитку інноваційної діяльності в Україні та основні напрямки і заходи державного регулювання цих процесів. Але їхні дослідження стосуються лише України, тому актуальним питанням постає вивчення закордонного досвіду та впровадження його в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Створення, розроблення та застосування інноваційних технологій може служити основою для успіху підприємства та для країни в цілому. Інноваційні технології не тільки служать важливим конкурентним інструментом, а й відіграють важливу роль у підвищенні ефективності підприємства. Тому для дослідження проблем сучасного стану ринку інновацій потрібно визначити вплив основних факторів, які перешкоджають розвитку технологій, дослідити та визначити роль інновацій у системі управління підприємством.

Метою роботи є статистичний аналіз ринку інновацій в Україні.

Виклад основного матеріалу. Нинішня економічна ситуація в Україні характеризується низьким рівнем використання наукових знань, дуже повільним зростанням виробництва інновацій (табл. 1). Незважаючи на те, що Україна належить до восьми країн світу з необхідним науково-технічним потенціалом для створення і виробництва новітньої авіаційної техніки, входить у десятку найбільших суднобудівних держав світу, і вітчизняні машинобудівні вироби займають одні з провідних місць в Європі, вона значно відстає від країн Європейського Союзу з точки зору загального рівня інноваційної активності. Причиною цього стали проблеми, що склалися історично і посилювалися в минулому році серйозною політичною нестабільністю.

З таблиці 1 можна зробити висновки, що протягом останніх п'яти років відбувався спад інноваційної активності держави. Порівнюючи 2012 та 2016 роки видно, що за цей період загальна сума витрат на інноваційну діяльність зменшилась.

Витрати на інноваційну діяльність в Україні, млн. грн.

Роки	Дослідження і розробки	Придбання нових технологій	Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	Інші витрати	Загальна сума витрат
2012	996,4	141,6	5051,7	1855,8	8045,5
2013	1079,9	324,7	10489,1	2440,2	14333,9
2014	1196,3	47,0	8051,8	2185,5	11480,6
2015	1638,5	87,0	5546,3	2290,9	9562,6
2016	1754,6	47,2	5115,3	778,8	7695,9

Багато дослідників займалися проблемами інновацій в Україні, але М. Дж. Епштейн, Р. Шелтон та Т. Давіла після вивчення досвіду провідних світових компаній прийшли до висновку, що для того, щоб інновації почали працювати на користь підприємства та стати невід'ємною складовою її конкурентоспроможності, необхідно дотримуватися наступних вимог [1]:

1. Керівництво повинно визначити інноваційну стратегію, планувати інноваційний портфель.

2. Інновації повинні відповідати бізнес-стратегії компанії.

3. Потрібно урівноважити творчість й отримання цінності так, що б компанія генерувала нові, успішні ідеї і одночасно отримувала прибуток від своїх інвестицій.

4. Інновації повинні бути створені у формі мережі як всередині компанії, так і за її межами, оскільки сама мережа, а не окремі особи, є головним будівельним матеріалом для інновацій.

Сучасні компанії працюють у надзвичайно складних умовах: зниження попиту на їхній товар та на високий рівень конкуренції, кредити за високими процентними ставками. Це означає, що кожне підприємство, що прагне залишатись стабільним, має стати новатором, але керівники компаній не вкладають коштів у інновації та намагаються заощадити власні надходження шляхом зменшення непрямих витрат [2].

Щоб подолати перешкоди для інновацій, компанії повинні використовувати запропоновані принципи:

1. Для роботи з інноваціями необхідно створити певну групу творчих людей. Лідери повинні ретельно підходити до ідентифікації та подальшої інтеграції творчих людей.

2. Мотивація групи. Використання матеріальних та нематеріальних методів мотивації дозволяє підвищити ефективність інноваційного процесу в цілому.

3. Планування роботи забезпечує чітке визначення цілей та можливостей для подальшого моніторингу поставлених завдань.

4. Контроль за виконанням тактичних та стратегічних планів інноваційної політики, використовуючи спеціально розроблені критерії оцінки.

У 2018 році Україна посіла 43 місце із 126-ти у рейтингу найбільш

інноваційних країн світу Global Innovation Index 2018 та покращила минулорічний результат на 7 позицій. Рейтинг щорічно складають Корнельський університет спільно зі школою бізнесу INSEAD та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (BOIB).

Серед країн-лідерів у сфері інновацій: Нідерланди, Швеція, Великобританія, Сінгапур, США, Фінляндія, Данія, Німеччина, Ізраїль, Південна Корея, Франція, Японія, Канада, Австралія. Очолила рейтинг знову Швейцарія. Вперше до топ-20 увійшов Китай, а Україна закріпилася у топ-50.

В Україні щороку реєструється близько 3 тисяч винаходів, понад 7 тисяч корисних моделей та близько 2 тисяч корисних зразків. Але лише одиниці розробок знаходять прикладне рішення і перетворюються в технології. І проблема в тому, що в Україні інновації існують здебільшого на папері або «іммігрують» разом з винахідниками за кордон.

Проте минулого року в Україні запрацював Фонд підтримки інновацій та стартапів. Його бюджет становить близько 50 млн. грн. За оцінкою Кабінету Міністрів ці кошти можуть профінансувати близько 80 найбільш перспективних проєктів. Окрім того, є велике прагнення допомогти науковцям – з огляду на ухвалення необхідних регуляторних рішень, які поліпшать ситуацію і дозволять всім задіяним сторонам співпрацювати більш конструктивно.

Кабінет міністрів України 25 жовтня 2017 року прийняв рішення про створення при уряді Ради інновацій. Рада з розвитку інновацій є тимчасовим консультативно-дорадчим органом Кабінету міністрів, що утворюється для вивчення проблемних питань, пов'язаних з реалізацією державної політики у сфері розвитку інновацій, забезпечення ефективної співпраці Кабінету міністрів, органів виконавчої влади, громадянського суспільства, суб'єктів господарювання та суб'єктів інноваційної діяльності з метою розроблення, організації, координації та впровадження заходів, механізмів та умов для інноваційного розвитку національної економіки, створення інноваційної інфраструктури та впровадження реформ у сфері інноваційної діяльності [3].

В Україні інноваційною діяльністю в 2017 році займалося кожне шосте промислове підприємство, із середньою кількістю працівників 50 осіб і більше. Витрати на інновації становили 9,1 млрд. грн. Зокрема, на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 5,9 млрд. грн. (64,7% загального обсягу інноваційних витрат), на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки – 2,2 млрд. грн. (23,8%), на придбання інших зовнішніх знань (придбання нових технологій) – 21,8 млн. грн. (0,2%).

У Державній службі статистики України зазначають, що основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 7704,1 млн. грн. Обсяг коштів вітчизняних та іноземних

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

інвесторів становив 380,9 млн. грн., кредитів – 594,5 млн. грн., державного і місцевих бюджетів – 322,9 млн. грн. [4].

Інформація щодо кількості працівників, задіяних у виконанні НДР, за категоріями персоналу наведена в таблиці 2.

У 2017 році частка виконавців НДР (дослідників, техніків і допоміжного персоналу) у загальній кількості зайнятого населення становила 0,58%, у тому числі дослідників – 0,37%. За даними Євростату у 2015 р. найвищою ця частка була у Фінляндії (3,21% і 2,35%), Австрії (3,10% і 1,92%) та Швеції (2,97% і 2,33%); найнижчою – у Румунії (0,53% і 0,33%), Кіпрі (0,83% і 0,61%), Польщі (1,0% і 0,75%) та Болгарії (1,0% і 0,65%).

Питома вага докторів наук та докторів філософії (кандидатів наук) серед виконавців НДР становила 27,7%, серед дослідників – 43,8%.

Таблиця 2

Кількість працівників, задіяних у виконанні науково-дослідних робіт
у 2017 році в Україні

Категорія персоналу	Кількість працівників, осіб		Із загальної кількості працівників – жінки	
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік
Усього	97912	94274	46046	44173
Дослідники	63694	59392	28660	26533
Техніки	10000	9144	5762	5368
Допоміжний персонал	24218	25738	11624	12272
Із загальної кількості мають науковий ступінь:				
Доктора наук	7091	6942	1904	1883
Доктора філософії (кандидата наук)	20208	19219	9505	9030

У 2017р. 44,7% дослідників становили жінки, з яких 7,1% мали науковий ступінь доктора наук і 33,7% – доктора філософії (кандидата наук). Вищою за середню була питома вага дослідників-жінок у галузі суспільних (65,7%), медичних (65,3%) та гуманітарних (60,0%) наук, нижчою – у галузі технічних наук (33,6%).

У 2017р. загальний обсяг витрат на виконання НДР власними силами організацій становив 13379,3 млн .грн, у тому числі витрати на оплату праці – 7152,9 млн. грн., інші поточні витрати – 5444,6 млн. грн., капітальні витрати – 781,8 млн. грн., з них витрати на придбання устаткування – 659,1 млн. грн..

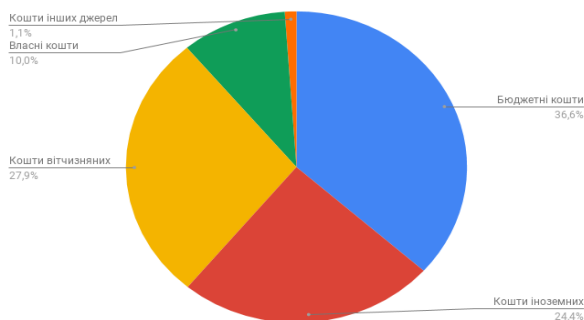

Рис. 1. Розподіл загального обсягу витрат на виконання наукових досліджень і розробок за джерелами фінансування, %

За попередніми розрахунками, питома вага загального обсягу витрат у ВВП становила 0,45%, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,16%. За даними 2016р., частка обсягу витрат на НДР у ВВП країн ЄС-28 у середньому становила 2,03%. Більшою за середню частка витрат на дослідження та розробки була у Швеції – 3,25%, Австрії – 3,09%, Німеччині – 2,94%, Данії – 2,87%, Фінляндії – 2,75%, Бельгії – 2,49%, Франції – 2,25%; меншою – у Македонії, Латвії, Румунії, Кіпрі та Мальті (від 0,43% до 0,61%).

Висновки. Отже, інноваційні процеси впливають на розвиток економіки, а високий рівень розвинутої економіки сприяє швидкому й ефективному впровадженню у виробництво інноваційних процесів. Це позитивно впливає на впровадження нових правил корпоративного управління. До недоліків можна віднести недостатню увагу з боку лідерів інноваційного розвитку підприємств, скорочення витрат за рахунок непрямих витрат, яке не дозволяє розвивати інновації та негативно позначається на стабільності українських компаній в цілому.

Було виявлено, що проблема інновацій прихована в людях, які звикли чітко виконувати свої функції і працювати відповідно до правил. В сучасних умовах українським компаніям необхідно просуватися по шляху інноваційного розвитку, генерувати і впроваджувати нові інновації. Для подолання цих бар'єрів був запропонований іноземний досвід в цьому питанні. Він дозволить компаніям ефективно використовувати і впроваджувати вже розроблені інновації і створювати ті, які відповідають сучасним тенденціям в області наукового розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ганечко І. Проблеми розвитку інновацій в Україні, К., 2011. 21 – 24с.
2. І. В. Тюха, В. А. Кузнєцова Проблеми інноваційної діяльності в Україні та на вітчизняних підприємствах, 2014. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

3. В Україні запрацювала Рада інновацій, 2018. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://nachasi.com/2018/03/15/v-ukrayini-zapustily-radu-innovatsij/>
4. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Павлюк М. В. Мотиваційні можливості вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності. -К.: 2010. 117 – 121 с.
6. Пенькова О. Г. Проблеми реалізації інноваційної стратегії розвитку України. К.: 2007. 96 – 99 с.
7. Білоброва І. Проблеми мотивації інноваційної діяльності: Світова практика та українські реалії. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>
8. Мультимедійна платформа іномовлення України, 2019. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/>

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**